

УКРАЇНА-ФРАНЦІЯ. НАУКОВИЙ ДІАЛОГ

Л. В.

Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського протягом кількох років здійснює спільний проект з науковцями Франції, метою якого є видання тематичних журналів, переклади книжок французьких етнологів в Україні, організація наукових конференцій та круглих столів. Його реалізація сприяє не тільки вивченню наукового досвіду та доробку зарубіжних колег, а й також наближує українську науку до європейського культурного простору. Ініціаторами та керівниками цього проекту стали відомий французький етнолог, головний редактор журналу “Французька етнологія” професор, доктор з культурної антропології Жан Кюїзенє та директор Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, член-кор. НАН України, професор, доктор історичних наук Ганна Скрипник. Постаць Жана Кюїзенє для світової етнологічної науки є справді знаковою. Автор багатьох досліджень, деякі перекладені в Італії, Японії, Сербії, Болгарії та в Україні, багаторічний керівник Музею народних мистецтв і традицій у Парижі, організатор міжнародних експедицій та експозицій, головний редактор журналу “Французька етнологія”, один з минулорічних номерів якого був присвячений Україні. Презентація цього числа, що відбулася в Києві та Парижі минулого року, широко висвітлювалася засобами масової інформації України та Франції.

В центрі уваги українських науковців у жовтні 2005 р. став круглий стіл “Перспекти-

ви розвитку суспільних наук” за участю проф. Жана Кюїзенє та директора ІМФЕ Ганни Скрипник, який відбувся з ініціативи Посольства Франції в Україні та Французького культурного центру в Києві. Водночас відбулася презентація українського перекладу книжки Жана Кюїзенє “Етнологія Європи” (переклад з французької Л. Вахіної та М. Венгренівської), опублікованої ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України завдяки підтримці видавничої програми “Сковорода” Посольства Франції в Україні та Міністерства закордонних справ Франції. Наукова дискусія, що розпочалася 4 жовтня на зустрічі в залі ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, знайшла продовження 5 жовтня в Національній бібліотеці України імені В. Вернадського та 6 жовтня — у бібліотеці Одеського університету.

Доповідь Жана Кюїзенє, виголошена під час круглого столу в Національній бібліотеці імені В. Вернадського, розкрила різноманітність підходів та методів, які використовує сучасна французька етнологія в своїх дослідженнях. Актуальними залишаються проблеми, що стосуються вивчення етнічних конфліктів, етнічних стереотипів та міжетнічних взаємин і, звичайно, перспектив розвитку сучасної етнології та інших суспільних наук в сучасній Європі.

Жан Кюїзенє вперше представив у Києві також нове число “Французької етнології”, присвячене урбаністичній проблематиці. Французькі етологи не залишають поза увагою зміни, що виникають у робітничих осередках внаслідок закриття великих заводів чи підприємств, розглядаючи їх з різних точок зору — від ситуативної поведінки самих робітників до дискусій щодо можливого використання цих установ як музейних об’єктів. У зв’язку з цим Ж. Кюїзенє було наголошено на необхідності дослідження нових обрядів, що виникають у міській культурі та робітничому середовищі сучасної Франції, ситуації серед безробітного населення тощо. Актуальною є проблема міжетнічних конфліктів між робітниками різних національностей.

Доповідь Жана Кюїзенє стала діалогом з ведучою круглого столу Ганною Скрипник, присутніми в залі співробітниками ІМФЕ та іншими гостями.

Декого з учасників зацікавила історія написання книжки Жана Кюїзенє "Етнологія Європи", з якою тепер може ознайомитися український читач. За висловом французького вченого, вона мала стати "антиБромлеєвською", оскільки Жан Кюїзенє після свого візиту до Москви вирішив подати своє бачення розвитку європейської цивілізації і, зокрема, теорії етногенезу. Можливо, певні думки в згаданій книжці мають дискусійний характер, але найважливіше те, що вона змушує замислитися над долею європейських народів в їхньому спільному домі.

Значний інтерес викликали його роздуми щодо ситуації на Балканах, зокрема в Болгарії, Македонії та Румунії, де він впродовж багатьох років здійснював польові дослідження (український переклад його книжки "Пам'ять Карпат" виданий 2004 р. у Львові).

Жан Кюїзенє завжди був противником тоталітаризму, сподівався, що народи колишнього СРСР стануть вільними. Особливо важливою є його небайдужість до українських проблем, до європейського вибору нашої держави, до Помаранчевої революції, за яку він також вболівав, висловивши своє ставлення на Майдані Незалежності. Не можна не згадати, що відомий французький вчений одним з перших привітав колектив ІМФЕ з незалежністю.

Як бачимо, співпраця ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України з французькими етнологами, ініціатором якої в Україні стала його директор Ганна Скрипник, дослідження якої відомі в європейських країнах, вже дала певні вагомі результати. Наступним етапом українсько-французького проекту має стати видання спеціального номеру журналу, де українською мовою вперше будуть надруковані розвідки сучасних французьких науковців з етнології, антропології та фольклористики. Безперечно, зацікавить українських читачів, особливо студентів, видання в перекладі українською нової книжки Жана Кюїзенє "Етнологія Франції", яке передбачене в ІМФЕ зав-

дяки підтримці видавничої програми "Сковорода" Посольства Франції в Україні та Міністерства закордонних справ Франції.

Слід відзначити, що Інститут імені М. Т. Рильського постійно відчуває сприяння Посольства Франції в Україні в особі її надзвичайного та повноважного посла пана Філіппа де Сюремена, радника з питань культури пана Патріка Донабедяна та директора французько-українського центру університетської та наукової співпраці пана Гійома Касперського, співробітників Французького культурного центру в Києві, в особі його директора пані Айша Керубі, завідувачої бібліотекою пані Валентини Стукалової та референта-перекладача Посольства Франції в Україні пані Олени Саїної, завдяки особистій підтримці та участі яких відбувся згаданий захід.

Не обминули увагою ці події і засоби масової інформації, які широко висвітлювали перебування відомого французького дослідника в Україні. Надовго запам'ятається телеглядачам України зустріч Ганни Скрипник та Жана Кюїзенє в студії каналу "1+1" у програмі "Документ" (ведучий Анатолій Єрема).

Жан Кюїзенє був присутній і на такій важливій для українських науковців події, як вручення ордену Почесного легіону Франції відомому українському вченому, директору Інституту філософії НАН України, голові Товариства "Україна-Франція" академіку Мирославу Поповичу, яке відбулося в Посольстві Франції в Україні.

Київ

